PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

Pirkanmaan luovien alojen innovaatioportfolio

Pirkanmaan kulttuurin ja luovien alojen neuvottelukunnan valmistelu
1. kokoontuminen
26.10.2026

Pirkanmaan luovien alojen innovaatioportfolio -projektissa käynnistetään maakunnallisen kulttuurin ja luovien alojen neuvottelukunnan valmistelu

Pirkanmaan luovien alojen innovaatioportfolio -projekti (1.1.2026-30.6.2027) vahvistaa kulttuuri- ja luovien alojen suunnitelmallista kehittämistä maakunnassa ja luo työkalun systeemisen muutoksen johtamiseen.

Projektissa valmistellaan maakunnallista kulttuurin ja luovien alojen neuvottelukuntaa. Ensimmäisessä valmistelevassa työpajassa 26.10.2026 Tampereen kaupungintalolla keskusteltiin neuvottelukunnan tavoitteista, tehtävistä ja toimintatavoista sekä koottiin näkemyksiä siitä, miten se voisi vahvistaa alan yhteistyötä, kehittämistä ja vaikuttavuutta Pirkanmaalla. Työskentelyä alustivat Työ- ja elinkeinoministeriön johtava asiantuntija Sanna Kyyrä sekä Taide- ja kulttuuriviraston osallisuusyksikön päällikkö Esa Vienamo.

Osallistujia työpajassa oli 16 henkilöä.

Neuvottelukunnan tarkoitus ja tehtävät

- Pääkysymys:
  - Mitä sellaista Pirkanmaan kulttuuri- ja luovien alojen kehittämisessä tarvitaan, mitä nykyiset verkostot ja rakenteet eivät vielä tee?
- Tarkentavat kysymykset:
  - Mitä ovat kolme tärkeintä asiaa, joihin neuvottelukunnan tulisi vaikuttaa seuraavan kahden vuoden aikana?
  - Mitä konkreettista hyötyä sen tulisi tuottaa alan toimijoille?
  - Mitkä asiat eivät kuulu neuvottelukunnan tehtäviin?

Pöytä 1

Mitä sellaista Pirkanmaan kulttuuri- ja luovien alojen kehittämisessä tarvitaan, mitä nykyiset verkostot ja rakenteet eivät vielä tee?

- Keskustelun perusteella Pirkanmaalla puuttuu yhteinen, maakunnallinen rakenne, joka kokoaa kulttuuri- ja luovat alat muodostamaan yhteistä kehittämisnäkemystä, priorisoimaan tavoitteita ja viemään niitä systemaattisesti päätöksentekoon. Nykyiset verkostot mahdollistavat tiedonvaihtoa, mutta niiden kautta ei välttämättä synny yhteisiä aloitteita, maakunnallista vaikuttamista tai konkreettisia kehittämistoimia. Lisäksi valtakunnallisten strategioiden kääntäminen Pirkanmaan tarpeisiin sekä kulttuuri- ja luovien alojen aseman vahvistaminen osana maakunnan kehittämistä tarvitsee nykyistä vahvempaa koordinaatiota.

Pöytä 1

Kolme tärkeintä asiaa, joihin neuvottelukunnan tulisi vaikuttaa seuraavan kahden vuoden aikana

1. Pirkanmaan yhteisen suunnan ja kulttuuristrategian rakentaminen

Neuvottelukunnan tulisi olla keskeinen asiantuntijataho maakunnallisen kulttuuristrategian valmistelussa sekä valtakunnallisten tavoitteiden konkretisoimisessa Pirkanmaan toimintaympäristöön.

2. Vaikuttavuuden ja edunvalvonnan vahvistaminen

Neuvottelukunnan tehtävänä olisi tunnistaa alan keskeiset kehittämistarpeet, muodostaa niistä yhteisiä aloitteita ja tuoda ne maakunnalliseen päätöksentekoon sekä kehittämistyöhön.

3. Tilannekuvan ja tietopohjan rakentaminen

Alan nykytilanteesta, kehityssuunnista ja tarpeista tarvitaan yhteinen tilannekuva, jotta kehittämistyötä voidaan kohdistaa vaikuttavasti ja seurata edistymistä.

Pöytä 1

Mitä konkreettista hyötyä sen tulisi tuottaa alan toimijoille?

- Selkeämpi yhteinen ääni maakunnallisessa kehittämisessä ja päätöksenteossa.
- Kanava, jonka kautta kentän näkemykset ja kehittämisaloitteet välittyvät eteenpäin.
- Parempi tieto siitä, mitä maakunnallisella tasolla valmistellaan ja miten siihen voi vaikuttaa.
- Konkreettisia, yhteisesti sovittuja kehittämistoimia pelkän verkostoitumisen sijaan.
- Priorisoituja kärkiä ja tavoitteita, joiden taakse eri toimijat voivat sitoutua.
- Parempi yhteys Pirkanmaan liiton ja muiden aluekehitystoimijoiden työhön.

Pöytä 1

Mitkä asiat eivät kuulu neuvottelukunnan tehtäviin?

- Yksittäisten organisaatioiden operatiivisen toiminnan ohjaaminen.
- Pelkkä tiedonjakaminen tai keskustelu ilman selkeitä tavoitteita ja vaikuttamispyrkimystä.
- Kaikkien mahdollisten kehittämisideoiden edistäminen samanaikaisesti.
- Varsinaisten hankkeiden tai palveluiden toteuttaminen itse.
- Yksittäisten toimijoiden edunvalvonta yleisen maakunnallisen näkökulman kustannuksella.
- Yhteistyön lisääminen itseisarvona ilman yhteisiä tavoitteita tai vaikuttavuutta.

Pöytä 1

Jäsenet ja edustavuus

- Pääkysymys:
  - Ketkä on saatava samaan pöytään, jotta neuvottelukunta kykenee vaikuttamaan koko luovan ekosysteemin kehitykseen?
- Tarkentavat kysymykset:
  - Mitkä toimijaryhmät ovat välttämättömiä?
  - Ketkä puuttuvat nykyisistä yhteistyörakenteista?
  - Miten yrittäjät, freelancerit ja yhdistykset saadaan mukaan? Kuinka varmistetaan pienten toimijoiden ääni?
  - Mitä julkisia toimijoita tarvitaan päätöksenteon tueksi?

Pöytä 2

Ketkä on saatava samaan pöytään, jotta neuvottelukunta kykenee vaikuttamaan koko luovan ekosysteemin kehitykseen?

- Keskustelun perusteella neuvottelukunnan toimivuuden edellytys on, että jäsenet eivät edusta vain itseään tai omaa organisaatiotaan, vaan laajempaa toimijajoukkoa, verkostoa tai kenttää. Samalla kokoonpanon tulee olla riittävän kattava, jotta luovan alan eri näkökulmat tulevat huomioiduiksi, mutta tarpeeksi ketterä, jotta toiminta säilyy tehokkaana.

Pöytä 2

Mitkä toimijaryhmät ovat välttämättömiä?

Keskustelussa tunnistettiin tarve saada mukaan mahdollisimman laajasti luovan ja kulttuurialan eri osat, esimerkiksi:

- taide- ja kulttuuritoimijat
- vapaan kentän toimijat
- luovien alojen yritykset
- mikroyritykset ja yksinyrittäjät
- peliala
- AV- ja elokuva-ala
- musiikkiala
- media-ala
- luovat toimistot ja designala
- festivaalikenttä
- taide- ja kulttuurioppilaitokset
- korkeakoulut sekä TKI-toimijat
- kulttuuri- ja taidejärjestöt
- yhdistykset ja verkostot

Keskustelussa korostettiin, että eri toimialojen tavoitteet, toimintalogiikat ja rahoitusmallit voivat olla hyvin erilaisia. Siksi neuvottelukunnan tehtäväksi nähtiin yhteisten alueellisten kehittämiskysymysten tunnistaminen eikä yksittäisten toimialojen erityiskysymysten ratkaiseminen.

Pöytä 2

Ketkä puuttuvat nykyisistä yhteistyörakenteista?

Keskustelun perusteella erityisesti seuraavat ryhmät näyttävät jäävän nykyisissä rakenteissa helposti katveeseen:

- vapaan kentän toimijat
- freelancerit
- yksinyrittäjät
- uudet ja kehittyvät luovat alat
- monialaiset luovan alan yrittäjät
- kaupallisen kulttuurin ja kaupunkikulttuurin toimijat
- ne toimialat, joilla ei ole vahvaa edunvalvonta- tai kattojärjestöä

Esille nousi myös havainto, että monet luovat alat eivät löydä luontevaa "kotia" nykyisistä elinkeino- tai kulttuurirakenteista. Esimerkiksi yritysneuvonnassa tai elinkeinopalveluissa luovien alojen erityispiirteitä ei aina tunnisteta, jolloin toimijat jäävät ilman sopivaa tukiverkostoa.

Pöytä 2

Miten yrittäjät, freelancerit ja yhdistykset saadaan mukaan?

Keskeiseksi periaatteeksi nousi edustuksellisuus.

Sen sijaan että neuvottelukunnassa olisi suuri määrä yksittäisiä toimijoita, mukaan tulisi kutsua:

- yhdistysten edustajia
- verkostojen edustajia
- toimialaryhmien edustajia
- katto-organisaatioita
- muita toimijoita, joilla on yhteys laajempaan jäsen- tai kohderyhmään

Esimerkkeinä mainittiin:

- freelance-toimijoiden yhdistykset
- festivaaliverkostot
- toimialakohtaiset verkostot
- kulttuuriyhdistysten yhteenliittymät

Tärkeänä pidettiin sitä, että edustajalla olisi:

- velvollisuus kerätä näkemyksiä omalta viiteryhmältään
- mahdollisuus viedä tietoa takaisin kentälle
- sitoutuminen yhteisten tavoitteiden edistämiseen oman organisaation edun sijaan

Pöytä 2

Kuinka varmistetaan pienten toimijoiden ääni?

Keskustelussa tunnistettiin riski, että suuret organisaatiot ja vakiintuneet toimijat dominoivat keskustelua.

Ratkaisuksi ehdotettiin:

- vapaan kentän ja mikrotoimijoiden omaa edustusta
- yhdistysten ja verkostojen hyödyntämistä edustuksen kanavina
- toimialakohtaisia valmistelu- tai keskusteluryhmiä
- työryhmärakennetta, jossa laajempi joukko osallistuu valmisteluun neuvottelukunnan varsinaisen jäsenistön ulkopuolella

Lisäksi painotettiin, että osallistumisen tulisi perustua olemassa oleviin verkostoihin eikä pelkästään henkilökohtaisiin kontakteihin tai tunnettuuteen.

Pöytä 2

Mitä julkisia toimijoita tarvitaan päätöksenteon tueksi?

Keskustelussa korostettiin, että mukana tulisi olla sekä asiantuntijoita että henkilöitä, joilla on todellinen mahdollisuus viedä asioita eteenpäin organisaatioissaan.

Tarpeellisiksi nähtiin esimerkiksi:

- kunnat ja kaupungit
- hyvinvointialue
- alueellinen elinvoimakeskus
- Business Tampere -tyyppiset elinkeinokehittäjät
- korkeakoulut
- kulttuurin ja luovien alojen rahoittajat
- valtion aluehallinnon toimijat
- mahdollisesti Taiteen edistämiskeskuksen (Taike/KUVI) kaltaiset valtakunnalliset toimijat

Hyvinvointialueen osalta nähtiin tärkeäksi, että mukana olisi sekä:

- kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijoita
- päätöksentekoon kytkeytyviä johtotason toimijoita

Samaa periaatetta pidettiin tärkeänä myös kuntien osalta.

Pöytä 2

Keskustelussa esiin nousseet periaatteet jäsenvalinnalle

Neuvottelukunnan jäsenen tulisi:

- edustaa laajempaa joukkoa kuin itseään
- tuoda kentän näkemyksiä yhteiseen keskusteluun
- välittää tietoa takaisin omiin verkostoihinsa
- sitoutua yhteisiin alueellisiin tavoitteisiin
- tarkastella asioita maakunnan ja ekosysteemin näkökulmasta, ei vain oman organisaation kautta

Samalla todettiin, että kaikkia toimijoita ei voida saada samaan pöytään. Siksi toimivuuden kannalta tarvitaan tasapaino:

- mahdollisimman laaja edustavuus
- mutta hallittavan kokoinen ja toimintakykyinen neuvottelukunta

Yhtenä ratkaisuna ehdotettiin mallia, jossa varsinainen neuvottelukunta on melko kompakti, mutta sen tukena toimii laajempi verkosto tai toimialakohtaiset työryhmät, joiden kautta kentän ääni saadaan mukaan valmisteluun ja vaikuttamiseen.

Pöytä 2

Neuvottelukunnan lisäarvo Pirkanmaan kulttuuri- ja luoville aloille

- Pääkysymys:
  - Miten neuvottelukunta voisi vahvistaa luovien alojen ekosysteemin kehittämistä?
- Tarkentavat kysymykset:
  - Mitä hyötyä siitä olisi kunnille ja rahoittajille, yrityksille, taiteilijoille ja yhdistyksille?
  - Mitä yhteistä vaikuttamistyötä voitaisiin tehdä?
  - Miten se voisi tukea kasvua, kansainvälistymistä ja TKI-toimintaa?

Pöytä 3

Miten neuvottelukunta voisi vahvistaa luovien alojen ekosysteemin kehittämistä?

Yhteistyön, verkostojen ja tiedonkulun vahvistaminen

- Neuvottelukunta voisi tuoda yhteen eri alojen toimijat, jotka eivät nykyisin välttämättä kohtaa toisiaan.
- Se voisi lisätä ymmärrystä eri luovien alojen toimintalogiikoista, tarpeista ja kehittämismahdollisuuksista.
- Erityisen tärkeänä nähtiin eri toimijoiden tuntemus, koordinointi ja jatkuva vuoropuhelu.

Ajantasaisen tilannekuvan tuottaminen

- Neuvottelukunnan roolina voisi olla alan kehityksen, tarpeiden ja rahoitushaasteiden seuranta.
- Keskustelussa korostettiin tarvetta realistiselle ja ajantasaiselle tiedolle siitä, miten eri alat ja toimijat voivat sekä missä on kehittämisen pullonkauloja.

Kokonaiskuvan rakentaminen

- Neuvottelukunta voisi tunnistaa ekosysteemin vahvuuksia, puutteita ja kehittämiskohteita, esimerkiksi arvoketjujen katveita tai toimintoja, joita alueelta puuttuu.
- Lisäksi se voisi ylläpitää ja päivittää hankkeessa rakennettavaa ekosysteemikuvaa myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Pöytä 3

Mitä hyötyä siitä olisi kunnille ja rahoittajille, yrityksille, taiteilijoille ja yhdistyksille?

Kunnille ja rahoittajille

- Parempi ymmärrys luovien alojen tilanteesta, tarpeista ja vaikuttavuudesta.
- Selkeä keskustelu- ja yhteistyörakenne, jonka kautta alan näkemyksiä voidaan tuoda päätöksentekoon.
- Mahdollisuus kohdentaa kehittämistoimia ja resursseja tietoon perustuen.

Yrityksille

- Mahdollisuuksia löytää kumppaneita ja rakentaa suurempia yhteishankkeita.
- Parempi näkyvyys ja yhteys julkisiin kehittämistoimijoihin.
- Mahdollisuus osallistua luovien alojen ja muiden toimialojen rajapintoja yhdistävään kehittämiseen.

Taiteilijoille ja pienille toimijoille

- Kanava saada oma ääni paremmin kuuluviin.
- Kokemus siitä, että kuuluu osaksi laajempaa kokonaisuutta eikä toimi yksin.
- Mahdollisuus viedä yhteisiä haasteita ja kehittämistarpeita eteenpäin.

Yhdistyksille

- Paremmat mahdollisuudet verkostoitua ja löytää yhteistyökumppaneita.
- Yhteinen foorumi alan kehittämiseen ja vaikuttamiseen.
- Tuki toiminnan jatkuvuudelle ja näkyvyydelle.

Pöytä 3

Mitä yhteistä vaikuttamistyötä voitaisiin tehdä?

Yhteisen äänen rakentaminen

- Keskustelussa nähtiin tärkeänä, että ala pystyisi muodostamaan yhteisiä tavoitteita ja viestejä päätöksentekijöille.
- Neuvottelukunta voisi toimia luovien alojen edunvalvonnan ja yhteisen kannanmuodostuksen alustana.

Päätöksenteon tukeminen

- Neuvottelukunta voisi tuottaa tietoa poliittisen päätöksenteon tueksi maakunta-, kunta- ja valtakunnan tasolla.
- Sen olemassaolo nähtiin myös symbolisesti tärkeänä viestinä siitä, että luovat alat tunnistetaan alueellisen kehittämisen kannalta merkittäväksi kokonaisuudeksi.

Yhteisten teemojen nostaminen

- Ehdotettiin, että neuvottelukunta voisi vuosittain tunnistaa keskeisiä kehittämisteemoja ja nostaa niitä julkiseen keskusteluun sekä tapahtumiin ja seminaareihin.

Pöytä 3

Miten se voisi tukea kasvua, kansainvälistymistä ja TKI-toimintaa?

Suurempien kehityshankkeiden mahdollistaminen

- Verkostojen vahvistuminen voisi synnyttää uusia kumppanuuksia, yhteishankkeita ja kansallisia tai kansainvälisiä rahoitushakuja.
- Yhdessä toimimalla myös pienet toimijat voisivat osallistua laajempiin kehittämiskokonaisuuksiin.

Kansainvälisyyden vahvistaminen

- Neuvottelukunta voisi tukea Pirkanmaan tunnettuutta luovien alojen alueena sekä vahvistaa alueen profiilia kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Keskustelussa nähtiin mahdollisuus vahvistaa mielikuvaa Pirkanmaasta monipuolisena kulttuurin, taiteen ja luovan talouden keskittymänä.

TKI-toiminnan ja ennakoinnin tukeminen

- Neuvottelukunta voisi toimia tiedon kokoajana ja tulevaisuuden kehityssuuntien tunnistajana.
- Sen tehtävänä voisi olla myös ennakoida alan muutoksia, nousevia toimialoja ja tulevia osaamistarpeita sekä tuoda nämä osaksi alueellista kehittämistyötä.

Pöytä 3

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Susanna Ihanus
susanna.ihanus@tuni.fi
p. 050 5222 755

projektipäällikkö Heikki Aittala
heikki.aittala@tampere.fi
p. 040 809 6539

projects.tuni.fi/innovaatioportfolio

www.tampere.fi/organisaatio/pirkanmaan-luovien-alojen-innovaatioportfolio-hanke